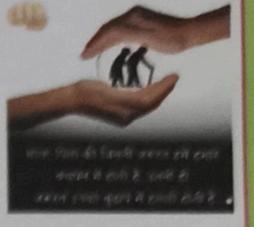

वयोवृद्ध: मनोयुवा

महाराष्ट्र ज्येष्ठ नागरिक महासंघ (फेस्कॉम), मुंबई

संस्था नोंदणी अधिनियम १८६० अन्वये नोंदणी क्रमांक : बी.ओ.एम./८४३/८/जीबीबीएसडी दि. २६/११/१९८१
मुंबई सार्वजनिक विश्वस्त व्यवस्था नियम १९५० अन्वये नोंदणी क्रमांक : एफ-७५२८ (मुंबई) दि. २५/४/१९८२
कार्यालय पत्ता : ज्येष्ठ नागरिक भवन, सेक्टर १२, प्लॉट नं. ७ सी, गावदेवी मंदिरामागे, नेरुळ (प.), नवी मुंबई - ४०० ७०६.

फेस्कॉमचे मुखपत्र : मनोहारी मनोयुवा

कार्यालय : अ/७, मिरज-मालगांव रस्ता, सुभाषनगर, ता. मिरज, जि. सांगली - ४१६ ४३७.

वर्ष-३३

अंक-२

किंमत : रु. ३०/-

फेब्रुवारी २०२५

लातूर येथील फेस्कॉम अधिवेशनात

खासदार मा.डॉ. शिवाजीराव काळगे, आमदार मा. विक्रमजी काळे व
माजी खासदार मा. गोपाळराव पाटील यांचे हस्ते
महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार व सन्मानपत्र स्वीकारताना
फेस्कॉम अध्यक्ष मा. डॉ. अण्णासाहेब टेकाळे तसेच
जीवन गौरव पुरस्कार व सन्मानपत्र स्वीकारताना
फेस्कॉम माजी अध्यक्ष मा. अरूण रोडे.

'फेस्कॉम ज्येष्ठांचे दारी' या संकल्पनेनुसार वयाची शंभरी पार केलेल्या ज्येष्ठांचे त्यांच्या घरी केलेले सत्कार व शुभेच्छा

जत तालुक्यातील मौजे संख येथील शतकवीर ज्येष्ठ नागरिक मा. बसगोंडा केंचाप्पा पाटील (वय वर्षे १०२) यांचा फेस्कॉम मनोयुवा कौन्सिलचे वतीने सत्कार व शुभेच्छा देताना संख चे अपर तहसीलदार श्रीमती रोहिणी शंकरदास. सोबत पत्रकार, फेस्कॉम चे उपाध्यक्ष अंजुमन खान व इतर

फेस्कॉम चे माजी कोषाध्यक्ष आणि सांगली व कोल्हापूर जिल्ह्याचे फेस्कॉम चळवळीतील सर्वोसर्वा जयसिंगपूरचे अण्णासाहेब दानोळे यांनी ८३ मधून ८४ वर्षात पदार्पण केलेबद्दल त्यांचा सत्कार करताना फेस्कॉम उपाध्यक्ष अंजुमन खान.

ज्येष्ठ नागरिक धोरण - विचारमंथन

चाँदसाहेब गवंडी
मो. ९४२११७४५१५

ज्येष्ठ नागरिक चळवळ बऱ्याच दिवसांपासून ऐकतोय, पाहतोय, पण त्याकडे विशेष बारकाईने लक्ष गेलेच नाही. आताच ज्येष्ठ नागरिक संघाचा सभासद झालो. तेथील चर्चा ऐकून एकेक समस्या कळू लागल्या. खरं सांगायचं तर ज्येष्ठ नागरिक चळवळ मधील चळवळ या शब्दावर माझे मन विचार करू लागले. गांवोगांवी ज्येष्ठ नागरिकांच्या संघटना स्थापन होत आहेत. खोलवर विचार केल्यावर असे लक्षात येते की, निसर्ग नियमाचे कुठेतरी उल्लंघन होत आहे. असे कां होते? याचा दोन्ही बाजूंनी विचार करावा लागेल. आपला वृद्धापकाळ सुखाचा व्हावा, त्रास होवु नये, मानाने जगता यावे, आदराची वागणुक मिळावी असे सर्वच ज्येष्ठ नागरिकांना वाटते, पण सगळीकडेच असे घडतांना दिसत नाही.

समाजात प्रत्येक जण आपल्याच सुखाच्या मागे लागलेला आहे. दुसऱ्याकडे पाहायला वेळ नाही. ज्येष्ठांकडे दुर्लक्ष होत आहे, त्यांना न्याय मिळावा म्हणून ज्येष्ठ नागरिक संघाच्या स्थापना होवू लागल्या, त्यानुसार सरकारी दरबारात कांही नियम व कायदे निर्माण होवू लागले. हक्कासाठी कोर्ट कचेरी करावी लागते. असे संघटीत प्रयत्न करणे म्हणजेच ज्येष्ठ नागरिक चळवळ म्हणावी लागेल.

इतिहासात भरपूर चळवळी आपण पाहिल्या. महात्मा गांधींनी 'चले जाव'ची चळवळ उभी केली. त्याला सर्व लहान थोर मंडळींनी पाठींबा दिला. संपूर्ण देश त्यांच्या पाठीशी ठामपणे उभा राहिला. इंग्रज सरकारला हाकलून देणे व स्वतंत्र भारताची निर्मिती करणे असा उद्देश होता. सर्वांनी मिळून प्रयत्न केले

म्हणून यश मिळाले, पण आता आपली चळवळ ही थोडी वेगळी आहे. तिचे स्वरूप वेगळे आहे. ज्येष्ठ नागरिकांना आपल्या हक्कासाठी भांडावे लागते. झगडावे लागते, चळवळ उभी करावी लागते, हेच दुर्दैव आहे. प्रत्येकाची व्यथा वेगळी आहे. अडचणी वेगळ्या आहेत.

चळवळ उभी करायची असेल तर आपली बाजू शुध्द व प्रामाणिक असली पाहिजे. मागण्या न्याय असल्या पाहिजेत व दुसरी बाजू पूर्ण अप्रामाणिक व दोषी असली पाहिजे. पण खरी परिस्थिती तशी नाही. कांही ठिकाणी परिस्थिती फारच छान आहे. वृद्धांना घरीदारी कांही त्रास नाही. त्यांना आदराची वागणूक मिळते. त्यांचे व्यवस्थित संगोपन होते, त्यांच्या सल्ल्यानुसार व्यवहार केले जातात त्यांच्यात चळवळ करण्याचा प्रश्नच येत नाही असे ३-४ टक्के खरे दृष्य पाहायला मिळते.

आपण विचार करतोय बाकी ९६/९७ टक्के ज्येष्ठ नागरिकांचा. अशी परिस्थिती कां निर्माण होते याचा विचार करावा लागेल. पुर्वी आपल्या देशात एकत्र कुटूंब पध्दती होती. शेती हाच मुख्य व्यवसाय होता. आजी-आजोबा, आई-वडील, काका-काकु, भावंडे एकाच घरात राहायचे. कांही घरात तर पणजी पणजोबा देखील असायचे. थोरांना मान दिला जायचा. आदर व्हायचा अशा प्रकारे आपली भारतीय संस्कृतीचे जतन होत होते. मुलांच्यावर चांगले संस्कार होत होते. वेगळे संस्कार वर्ग चालवायची गरज नव्हती. ज्येष्ठांच्या अनुभवाचा नविन पिढीला उपयोग होत होता. त्यामुळे आपोआपच ज्येष्ठांचा मान राखला जायचा. त्यांना

आदराची वागणुक मिळायची.

कालांतराने परीस्थिती बदलत गेली. नवे उद्योगधंदे आले. कारखानदारी आली. आय.टी. क्षेत्र उभे राहिले. शिक्षणाचा प्रसार झाला. हम दो हमारे दो ही संकल्पना पुढे आली. लोक संख्येत अफाट वाढ झाली. मोठ्या शहरात जावून काम धंदा शोधण्याची वेळ आली. त्यातून विभक्त कुटुंब पध्दती जन्माला आली. त्यामुळे लहान मुले आणि वृद्धांची आबाळ होवू लागली. पूर्वी मुलांना आजी आजोबा व आई वडीलांकडून सुसंस्कार मिळत होते. पण विभक्त कुटुंब पध्दतीमुळे आई वडीलांकडे सुसंस्कार द्यायला वेळ नाही. अशी परिस्थिती आली. मुले शहरात शिकून सवरून मोठी झाली, सुशिक्षित झाली, पण मुलांना सुसंस्कार मिळाले नाहीत.

मुलांना एक वेळ शिक्षण कमी मिळू दे पण चांगले संस्कार मिळायलाच पाहिजे. मुलांना चांगले संस्कार असतील तर कसलीही चळवळ भविष्यात करावी लागणार नाही. तेव्हां आपल्या चळवळीचा लहान मुलांवर सुसंस्कार हा मुख्य भाग असला पाहिजे. यासाठी सरकार आपणास मदत करू शकते. अशा प्रकारे चळवळीत सर्वांच्या सहभागाने गती निर्माण करता येईल. ज्या प्रमाणे ज्येष्ठांच्या कांही गरजा आहेत तसेच आजच्या युवक वर्गाला कांही अडचणी आहेत कां? हे बघावे लागेल. आता युवक वर्गाला, लहानग्यांना आपल्याकडून व्यवस्थित सुसंस्कार मिळालेत कां हेही तपासावे लागेल. जर आपल्या मुलांना सुसंस्कार मिळाले नसतील तर त्यांच्याकडून चांगल्या विचारांची आचारांची अपेक्षा ठेवणे बरोबर आहे का? एक गोष्ट सत्य आहे, आपण इतिहास बदलू शकत नाही, पण नवा इतिहास जरूर घडवू शकतो. आजच्या बच्चे कंपनीवर चांगले सुसंस्कार घडवू शकतो

या कामात आपणास वृद्ध महिलांचे सहकार्य होवू शकते. ज्येष्ठ महिला उत्तम प्रकारे सुसंस्कार वर्ग चालवू शकतात. येत्या पंचवीस वर्षात वृद्धांनी चांगली पिढी घडवली तर भविष्यात ही चळवळ थंड होईल अर्थात यशस्वी होईल यात शंका नाही.

कुठेतरी संस्कार कमी पडल्यामुळे या अडचणी निर्माण झाल्या असाव्यात. त्यांच्यावर घरातून चांगले संस्कार झाले तर अशी मुले कुठल्याही परिस्थितीत आपल्या आई वडीलांचा, सासु सास-यांना आदराची, प्रेमाची वागणुक देतील यावर शंका घेणेस जागा नाही.

सर्व माणसे चांगलीच असतात असे नाही, तसेच सर्वच्या सर्व वाईट असतात असेही नाही. ज्येष्ठांमध्येही थोड्या फार फरकाने असेच असते. तरुण ज्येष्ठ नागरिक अतिवृद्ध, ७५ वय झालेले ज्येष्ठ नागरिक आहेत, पेन्शनर, कांहीतरी काम धंदा करणारे सुशिक्षित, अशिक्षित, संस्कारीत, असंस्कारीत असे सर्व प्रकारचे ज्येष्ठ नागरिक आहेत. जे ज्येष्ठ नागरिक आर्थिक, मानसिक, शारीरिक दृष्टीने तंदुरुस्त आहेत तसेच घरात व समाजात मानाने जीवन जगत आहेत अश्या नागरिकांनी त्रस्त ज्येष्ठ नागरिकांसाठी संघ स्थापण केले आहेत. त्या त्रस्त ज्येष्ठांसाठी प्रयत्न म्हणजेच ही ज्येष्ठ नागरिक चळवळ आहे.

आपली चळवळ राबवतांना त्यात सर्वांचा सहभाग आवश्यक आहे. लहान, थोर, युवक वर्ग, महिला, सरकार या सर्वांनीच आपली जबाबदारी व कर्तव्य ओळखून यात भाग घेतला तर यश फार दूर नाही.

आपली अपेक्षा तशी मोठी नाही. ज्येष्ठांकडे दुर्लक्ष होवु नये, उर्वरित आयुष्य सुसह्य व्हावे एवढेच आहे. त्यासाठी संपुर्ण समाजाला बरोबर घेवुनच हे

काम करावयाचे आहे. आपल्याकडे तसा सगळा वेळ याच कामासाठी वापरायचा आहे.

समाजातील लहान मुले, युवक, युवती वर्ग, असेच प्रौढ मंडळी भविष्यात ज्येष्ठ नागरिक होणार आहेत. वृद्ध होणार आहेत. त्यांनाही अशा अडचणींना तोंड द्यावे लागणार आहे. हे पटवून देण्याचे महान कार्य आपणास करावयाचे आहे. हे पटवून देण्यात आपण यशस्वी झालो तसेच सुसंस्कार देण्यात यशस्वी झालो तरच आजची लहान मुले त्यांच्या आई वडीलांना, समाजातील ज्येष्ठांना आदरानेच वागवतील. आणि एक संस्कारमय समाज तयार होईल. पाश्चिमात्य देशात सर्व कांही आहे फक्त संस्काराची वानवा आहे. तसे आपले नाही. आपल्या देशाची संस्कृती तशी उज्वल परंपराच आहे. स्पर्धेच्या या जगात त्याचा थोडाफार विसर पडत चाललाय एवढेच. त्यासाठी थोडे प्रयत्न करूया. संस्कारक्षम पिढी घडवूया म्हणजे ज्येष्ठ नागरिक चळवळ भविष्यात उभी करावीच लागणार नाही. आता शाळेत मुलांना ही चळवळ अभ्यासाला असेल. तर उद्याचा ज्येष्ठ नागरिक निश्चितच सुखसमाधाने जगेल.

तेव्हा आजपासून नव्हे आतापासूनच उद्याच्या ज्येष्ठ नागरिकांच्या सुखमय, आनंददायी उर्वरीत अंतीम प्रवासासाठी आपणच प्रयत्नास सुरुवात करूया. आपण जरी वयाने वृद्ध असलो तर मनाने तरुण आहोत आणि आजच्या तरुणासाठी आपला आदर्शवादी प्रयत्न सुरु करू या. आपण सुरु करा-प्रयत्न करा-ध्येय निश्चितच साध्य होईल.

* * *

कोण म्हणतं तू म्हातारा झाला ?

आत्ताशिक तर तू फक्त साठीचा झाला, मी आता थकलो, दमलो असं सारखं सारखं म्हणू नको, गड्या रं तुला विनंती आहे बळंच म्हातारपण आणू नको, आता सुन आली, नातू झाला, नात झाली, जावई आला म्हणजे म्हातारपण येत नसतं, स्वतःकडे लक्ष द्यायचं सोडलं कि वार्धक्य येत असतं... डाएट कर, करू नको हां तुझा वैयक्तिक प्रश्न आहे.. नीटनेटकं टापटीप राहयचं एवढेच आमचं म्हणणं आहे. बैलाला झुली घातल्यासारखे गबाळे ड्रेस घालू नको.. उगीचच अधर अधर जीव गेल्यासारखं चालू नको. लोकांनी आपल्याला काहीही म्हणो आपण मात्र स्वतःला सुंदर समजावं, रिटायर्ड झालो, साठी आली तरी रोमँटीक गाणं गात राहावं... पोथ्या, पुराणं, जपतप, कुलाचार याला आमचा विरोध नाही, पण मी आता म्हातारा झालो असं अजिबात म्हणायचं नाही, जरी साठी आली तरी स्वतःसाठी वेळ द्यायचा.. मित्र- मैत्रिणीचा ग्रुप करायचा व ट्रीपला जायचा प्लॅन करायचा अन् जीवनाचा आनंद घ्यायचा आणि हो दुःखाचे तुणतुणे वाजवायचे नाही. प्रारब्ध प्रारब्ध म्हणून रडायचं नाही.. घराच्या बाहेर पडायचं.. मोकळा श्वास घ्यायचा आणि हिरव्यागार निसर्गाला पाहून धुंद होऊन मारवा गायचा.. फिट राहण्यासाठी सगळं करायचं, हलका व्यायाम, योग आणि मित्रांच्या भेटीगाठी..

संकलन - बाळासाहेब पाटील
ओरोस (सिंधुदुर्ग)

ज्येष्ठ नागरिक धोरण फेस्कॉम मनोयुवा कौन्सिल अंमलबजावणी

केंद्र शासनाबरोबरच महाराष्ट्र शासनाने २०१३ मध्ये ज्येष्ठ नागरिक धोरण मंजूर केले आहे. या धोरणाची अंमलबजावणी करणेबाबत शासनाने क्रमांक ज्येष्ठता २०१६/प्रक्र ७१/सामासु दिनांक ९ जुलै २०१८ अन्वये निर्णय पारित केला आहे. या धोरणाच्या अंमलबजावणीसाठी शासन निर्णय क्र. डीडीपी-२०१९/प्रक्र ३११/सामासु दिनांक ३१/१०/२०१९ अन्वये जिल्हा स्तरावर मा. जिल्हाधिकारीसाहेब यांचे अध्यक्षतेखाली “जिल्हा ज्येष्ठ नागरिक समन्वय संनियंत्रण समिती” गठीत केली आहे.

माहे जानेवारी २०२५ च्या अंकात गृह खात्याबाबत आपण माहिती घेतली आहे. या अंकात काही विभागाची माहिती घेत आहोत.

उच्च व तंत्र शिक्षण विभाग

विविध विद्यापिठे यांचेशी संपर्क आवश्यक असून प्रत्येक विद्यापिठात “ज्येष्ठ नागरिक कक्ष” गठीत होणे आवश्यक आहे.

१) विद्यापिठाच्या प्रौढ व निरंतर विस्तार कार्य विभागाद्वारा “आईवडील व ज्येष्ठ नागरिक पालनपोषण कायदा “ज्येष्ठ नागरिक धोरण” चा प्रचार व प्रसारासाठी सर्व महाविद्यालयात विद्यार्थी आणि पालन/ ज्येष्ठ यांचेसाठी कार्यक्रम घेतले जावेत.

२) विद्यापिठ आणि महाविद्यालयाद्वारा “राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत” ग्रामीण भागात होणाऱ्या शिबीरात ज्येष्ठांसाठी एक दिवस राखीव ठेवला जावा. या दिवशी ज्येष्ठ नागरिक धोरण, शासनाच्या ज्येष्ठांसाठीच्या सवलती, ज्येष्ठांचा छळ थांबवणेसाठीचा वरील कायदा

याबाबत सखोल मार्गदर्शन केले जावे.

३) राष्ट्रीय सेवा योजनेअंतर्गत गावातील ज्येष्ठ ग्रंथालये, संशोधन संस्था आणि सांस्कृतिक केंद्र यांना एकमित चर्चासत्रे घडवून आणणेचे प्रयत्न व्हावेत.

शालेय शिक्षण विभाग

प्राथमिक/ माध्यमिक शाळेमधील विद्यार्थी आणि ज्येष्ठ यांच्यामध्ये सुसंवाद निर्माण व्हावा. विद्यार्थ्यांमध्ये वृद्धापकाळापर्यंत उद्भवणाऱ्या प्रश्नांची जाणीव होणेसाठी व संस्कारमय जीवन निर्माण होणेसाठी प्रत्येक शाळेत वयोमानानुसार अगर वर्गानुसार ज्येष्ठांशी संबंधित निबंध स्पर्धा, वक्तृत्व स्पर्धा, कथाकथन, कवीता सादरीकरण, इ. सारख्या स्पर्धा व्हाव्यात. विविध स्पर्धांच्या तसेच राष्ट्रीय दिवसांच्या कार्यक्रमात ज्येष्ठ नागरिकांना विशेष अतिथी म्हणून आमंत्रित करणेत यावे.

वरील दोन्ही विभागातील कार्य यशस्वी होणेसाठी प्रादेशिक विभागाच्या अध्यक्षांनी विद्यापिठाबरोबरच जिल्हा स्तरावरील जिल्हा परिषदे अंतर्गत प्राथमिक व माध्यमिक विभागाचे शिक्षणाधिकारी, पंचायत समितीस्तरावरील गट शिक्षणाधिकारी व महाविद्यालये यांचे सतत संपर्कात राहून पाठपुरावा करणे आवश्यक आहे.

पुढील विभागाबाबत पुढील अंकात भेटू.

* * *

फेस्कॉम चा विजय रथ

- सुरेश पवार

प्रवक्ता व प्रसिद्धी प्रमुख
फेस्कॉम महाराष्ट्र

लातूर अधिवेशन, चिरंतन आठवणीत
रहाणारा आनंदोत्सव...

न भूतो न भविष्यति, कशास म्हणतात ते,
याच देही याच डोळा, ज्यांनी लातूर कार्यक्रमाची रंगत
चाखली तेच सांगू शकतील, ऐतिहासिक अविस्मरणीय
सोहळा या पेक्षा दुसऱ्या शब्दात या आनंदोत्सवाचे
वर्णन नाही...

गुलाबी थंडीचा सुखद गारवा अनुभवित,
लातूर स्थित, फेस्कॉम च्या, आनंद मेळाव्याच्या प्रथम
दिनी, ११ जानेवारी च्या सकाळी ७-३० वाजता,
स्थानिक व महाराष्ट्रातील विविध क्षेत्रातून आलेले,
ज्येष्ठ नागरिक बंधू भगिनी, सर्व फेस्कॉम च्या
शोभायात्रेत सामिल होण्याकरिता, ज्येष्ठ नागरिक,
गांधी चौकात जमलेच होते...

डोई राजपूतांच्या केशरीया रंगाचे फेटे
बांधण्याची बंधूभगिनींची लगबग सुरु झाली, लातूर
आनंद मेळाव्याचे, आयोजक-प्रायोजक व सर्व च
सेवेचे पुण्य ग्रहण करणारे, सेवा व्रत घेतलेले कार्यवाह
श्री. प्रकाशजी घादगिने, एकाहातात पूजेची फुले
दुसऱ्या हाती, भगिनींचे सौभाग्य लेणे, मोगऱ्याच्या
फूलांचे गजरे, दोन थैल्या भरभरून घेऊन आले, सोबत
श्री. आर बी जोशी, श्री, रमेश भोयरेकर. श्री. जगदीश
जाजू. श्री. दामोदर थोरात. सह इतर मान्यवर होते. तो
पोवोतो, एका बाजूला भगिनींनी नृत्याच्या ठेक्यावर
दिंडी चा ताल धरला होता, बाल कलाकार लेझीम,
बंजारा नृत्य, ढोल ताशांचा दणदणाट, हलगीचा
कडकडाट, पहाट समयीचा साद घालणारा वासुदेव,
त्यांत शंखवाले निमकरांचा मंगल पवित्र शंखध्वनि,
तुतारी, रणशिंग, सर्वच पथके शोभायात्रेत सामिल
होण्याकरिता सज्ज होती... ढोलताशा, हलगी, संबळं,
वाद्यवृंद, च्या ठेक्यावर सगळ्यांचे पाय ठेका धरुं

लागताच, एकमेकांना आग्रहाने रिंगनात ओढता,
फेस्कॉम दिग्गजासह, भगिनींवरग सुद्धा, नृत्य समुहात
सामिल झाला होता, सगळ्यांची पावले
आनंदोत्सवात ठेक्यावर थिरकू लागली, तसा जोश
वाढू लागला...

गांधी चौकातील राष्ट्रपिता महात्मा गांधी,
यांच्या प्रतिमेचा पूजाविधी, श्री. अण्णासाहेब टेकाळे,
श्री. अरुणजी रोडे, श्री. अशोकजी तेरकर सोबत लातूर
चे सर्व मान्यवरांच्या हस्ते, फुलमाला अर्पण करुन
पूजन केले, पुढे सात अश्वांचा रुपेरी रथ, मागे पाच
अश्वांच्या सोनेरी रथ, दोन्ही रथामध्ये फेस्कॉम चे
दिग्गज रथी महारथी, विराजमान होताच, ज्येष्ठ
नागरिकांचा जयकार करीत मिरवणूक गांधी चौकातून
मार्गस्थ झाली...

महात्मा ज्योतिबा फुले, भारतरत्न
डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर, महाराष्ट्राचा कलश
आणणारे पहिले मुख्यमंत्री, कै. यशवंतराव चव्हाण,
यांच्या प्रतिमेस, हार अर्पण करीत, सुमारे एक
हजारांचा जनसागर असलेली ज्येष्ठ नागरिकांची ही
प्रचंड मिरवणूक, जणू दिग्विजयी सम्राटाच्या विजयी
सेनेसारखी भासमान होत होती, सूर्य किरणांचा
कवडसा, चंदेरी-सोनेरी विजय रथांवर पडून परावर्तित
होणाऱ्या झळाळीचे हे अनोखे दृष्य, सर्वजण अचंबित
होऊन पहात होते...

गांधी चौक ते आपले अधिवेशन स्थळ,
दिवाणजी मंगल कार्यालय पर्यंत सुमारे दिड
किलोमीटर, फेस्कॉम च्या विजय रथांची मिरवणूक,
वाद्यवृंदाच्या तालावर, नृत्याविश्कार सादर करित,
मिरवणूकीत घोषणेच्या गर्जनेत मार्गक्रमीत चालली
होती...

दिवाणजी मंगल कार्यालयाचे प्रांगणात येताच

सर्व दिग्गज रथातून पायउतार झाले' माथी तिलक पूजन करून, प्रवेशद्वारा पासून वाद्यवृंदांचे तालावर नृत्याविशकार करीत, घोषणाबाजी गर्जत, आगमनाची चाहूल देत, विशाल कार्यालयात आगमनस्त झाले, हजारो ज्येष्ठ नागरिक बंधू भगिनींच्या मेळाव्याने, मंगल कार्यालय आधीच भरगच्च फुललेले होते...

व्यासपीठावर दिग्गजासह मान्यवर मंचावर स्थानापन्न होताच, पूजनीय साईबाबांची वेशभूषा धारण केलेले, नागपूर निवासी, श्री.वाटेकर हुबेहूब साईबाबांच्या वेशात, कार्यालयात भक्तांच्या गराड्यात प्रविष्ट झाले, सर्वांना दर्शन देऊन पावले...

स्वागत गीत, फेस्कॉम ची प्रार्थना, व गर्जा महाराष्ट्र माझा या जोशपूर्ण गीता पश्चात, मुख्य कार्यक्रमाचा श्रीगणेशा झाला...

मुख्य अतिथी सन्माननीय पाहुणे, मा, खासदार डॉ. शिवाजीराव काळगे, मा.आ. विधानपरिषद सभासद, शिक्षक मतदार संघ श्री. विक्रमजी काळे, सामाजिक विभाग उपायुक्त मा, श्री. अविनाश देवशटवार, यांचा फेस्कॉम च्या वतीने सत्कार करण्यात आला, फेस्कॉम अध्यक्ष श्री. अण्णासाहेब टेकाळे, माजी अध्यक्ष श्री. अरुणजी रोडे, उपाध्यक्ष श्री. अशोकजी तेरकर, मुख्य सचिव श्री. चंद्रकांत महामुनी, व मंचावरील मान्यवरांच्या हस्ते दीपप्रज्वलन साकार झाले...

माननीय खासदार डॉ. शिवाजीराव काळगे, माननीय आमदार श्री. विक्रम जी काळे, माजी खासदार माननीय गोपाळराव पाटील, या त्रिमूर्तींच्या शुभहस्ते, फेस्कॉमचे संकटमोचक, अध्यक्ष माननीय अण्णासाहेब टेकाळे यांना फेस्कॉम चा फेस्कॉम महाराष्ट्र भूषण पुरस्कार व सन्मानपत्र देऊन सत्कार करण्यात आला, फेस्कॉम चे माजी अध्यक्ष अष्टपैलू माननीय अरुणजी रोडे, यांना फेस्कॉम जीवनगौरव पुरस्कार व सन्मानपत्र देऊन सत्कार करण्यात आला...

फेस्कॉम चे अध्यक्ष संकटमोचक डॉ.

अण्णासाहेब टेकाळे यांनी, यजमान लातूर संघासह, त्यांचे सहकारी, सहकार्य, फेस्कॉम चे सर्व सहकारी, सदस्य, ज्येष्ठ नागरिक बंधू भगिनी यांची भाषणात भलामण केली...

कार्यक्रमाचे दुसऱ्या सत्रात ज्येष्ठ विचारवंत प्रा.डॉ. सोमनाथ रोडे, यांनी ज्येष्ठांचे आनंदी जीवन यावर व्याख्यान दिले. तो पर्यंत भोजनाची वेळ झाली होती, सुग्रास भोजनात सर्वांनी गरमागरम जिलेबी व स्वादिष्ट पदार्थांचा स्वाद घेऊन तृप्त झाले...

तिसऱ्या सत्रात मैत्री फाउंडेशन लातूर चे, डॉ. धनंजय गायकवाड यांनी ज्येष्ठत्व व श्रेष्ठत्व या विषयावर मार्गदर्शन पर व्याख्यान दिले..कार्यक्रमाच्या चौथ्या सत्रात, फेस्कॉम चे श्री अरुणजी रोडे, प्रादेशिक अध्यक्ष श्री. दामोदर थोरात, व फेस्कॉम महिला आघाडी प्रमुख-मेजर डॉ. निर्मलाताई कोरे, यांनी फेस्कॉम काल, आज, व उद्या यावर विषयावर चर्चा क्षेत्रात, मार्गदर्शन केले...

माधवबाग चे मिलिंद सरदार यांनी आरोग्यमय जीवन कसे जगावे या विषयावर ज्येष्ठांना आरोग्यदायी जीवनाकरिता जीवनशैली, आहार, विहार, या विषयी विवेचन करित, योगाचे प्रात्यक्षिक करून दाखविले, तोपर्यंत घड्याळाची टिकटिक सायंकाळचे सहा वाजल्याचे सूचित करित होती...

आयोजित सांस्कृतिक कार्यक्रमांची सुरुवात होण्याची नांदी, निवेदक श्री गुमास्ते यांनी दिली, नृत्य, गायन, विनोद, अभिनयाचे विविध पैलू पहात, उस्फुर्त प्रतिसाद देत, टाळ्यांच्या कडकडाटात दाद देत, जल्लोषात सर्व ज्येष्ठ नागरिक बंधू भगिनी कार्यक्रमात सहभागी झाले होते, प्रत्येक कार्यक्रमाचे सामुहिक फोटोसेशन होत होतेच, हौशी ज्येष्ठ नागरिक व्हिडिओ शुटींग करण्यात गर्क झाले होते...

सर्वांच्या कलागुणांना प्रोत्साहन देणारा, सांस्कृतिक कार्यक्रम नजर लागावी इतका अप्रतिम झाला... सांस्कृतिक कार्यक्रम उपरांत स्वादिष्ट

मनोहारी मनोयुवा

भोजनाच्या मेजवानी ची चव जिभेवर रेगांळीत तृप्ततेने, मुक्काम च्या ठिकाणी सर्व रवाना झाले, पहिल्या दिवसाच्या कार्यक्रमाची सांगता झाली...

दुसऱ्या दिवशी, दि. १२ जानेवारी सकाळी गरमागरम नाशत्याचा आस्वाद घेत, चहापानी घेऊन सर्व जणांचे कार्यालयात आगमन होत होते. स्वामी विवेकानंद जयंती व राजमाता जिजाऊ जयंती अनुलक्षून दोन्ही भाग्यविधात्यांच्या प्रतिमेचे पूजन, फेस्कॉमचे मान्यवर व लातूर यजमान संघाचे पदाधिकारी यांचे शुभहस्ते करण्यात आले...

पुढील सत्रात डॉ. संजय शिवपुत्रे, यांनी हृदयरोग व घ्यावयाची काळजी यावर माहितीपूर्ण व्याख्यान दिले. डॉ. चंद्रशेखर अष्टेकर (मधुमेह तज्ञ) यांनी मधुमेह व त्या वरील उपचार, घ्यायची काळजी व आहार विहार यावर नियंत्रण, सर्वोत्तोपरी काय व कशी काळजी घ्यायची यावर मार्गदर्शन केले. डॉ. रमेश भराटे (श्वसनविकार विशेषज्ञ) यांनी त्याची कारणे, लक्षणे, उदभवणाऱ्या समस्या, त्यापासून बचाव करण्यासाठी घ्यावयाची काळजी, याविषयी सविस्तर माहिती दिली. फेस्कॉमच्या माजी महिला प्रमुख, डॉ. मायाताई कुलकर्णी (ज्येष्ठ स्त्रीरोग तज्ञ) यांनी महिलांच्या विविध आजारावर माहिती देत, वेळच्यावेळीच, तपासणीची गरज, यावर भगिनींना कशी दक्षता घ्यावी, याविषयी सविस्तर माहिती दिली. पद्मभूषण मा.डॉ. अशोकजी कुकडे यांनी प्रकृती साथ देत नसतांनाही, कार्यक्रमात उपस्थित राहून, आपले अनुभवित मौलिक विचारांनी मेळाव्यास संबोधित केले. चर्चासत्रात सहभागी होत फेस्कॉम प्रादेशिक विभागांच्या अध्यक्षांनी, फेस्कॉम ची भावी वाटचाल यावर आपापले विचार दिलेल्या वेळेत, थोडक्या शब्दात प्रकट केले...

महाराष्ट्र राज्याचे सहकार मंत्री, माननीय नामदार श्री. बाबासाहेब पाटील साहेब यांचे आनंद मेळाव्यात आगमन झाले. फेस्कॉम तर्फे अध्यक्ष डॉ.

अण्णासाहेब टेकाळे, श्री. माजी अध्यक्ष अरुणजी रोडे, उपाध्यक्ष अशोकजी तेकर व मुख्य सचिव श्री. चंद्रकांत महामुनी यांनी सहर्ष स्वागत केले. मंत्री महोदयांचे शुभहस्ते, फेस्कॉम-कार्यकारिणी, प्रादेशिक चे अध्यक्ष, सचिव, सर्व समितीचे प्रमुख, फेस्कॉम, प्रत्येक विभागांतील, उत्कृष्ट संघ, पुरुष व महिला कार्यकर्ता, उत्कृष्ट माता, विशेष योगदान देणारे, यजमान संघाचे पदाधिकारी, निबंध लेखन स्पर्धा, पत्रकार, स्थानिक मदतनीस, सर्वांना स्मृतिचिन्ह व प्रमाणपत्र देऊन सन्मानित करण्यात आले... लातूर राज्यस्तरीय अधिवेशनाचे कार्यवाह- श्री. प्रकाशजी घादगिने, यांनी सर्वांचे अधिवेशन यशस्वी केल्याबद्दल, आपल्या लातूर कार्यकारिणी व फेस्कॉम परिवाराचे, सेवेची संधी दिल्याबद्दल मनपूर्वक आभार मानले...

सामुहिक पसायदान व चहापानानंतर आनंद आनंदी मेळाव्याची परिपूर्ण सांगता झाली...

फेस्कॉम चे ३४ वे लातूर येथे झालेले राज्यस्तरीय अधिवेशन, सर्वोत्तोपरी अतिशय छान झाले, सर्व डॉक्टरांचे माहिती पूर्ण भाषणे, ज्येष्ठांचे वैद्यकीय ज्ञानात भर टाकणारी होती, कधीच विसर पडणार नाही, इतकी अप्रतिम झाली, श्री. प्रकाशजी घादगिने व त्यांच्या सहकाऱ्यांनी गेले ४ महिने घेतलेली मेहनत, त्यांची सेवावृत्ती, पाहुण्यांची सरबराई करण्याची मेहनत, अद्वितीय होती...

फेस्कॉमचे ३४ वे राज्यस्तरीय अधिवेशन 'न भूतो न भविष्यति केवळ या सम हेच' असेच वर्णावे इतके अप्रतिम झाले...

ज्येष्ठांनी ज्येष्ठांकरीता केलेल्या, या आनंदी आनंद मेळाव्यात सामील झालेल्या सर्व ज्येष्ठ बंधू भगिनींना मनःपूर्वक धन्यवाद...

* * *

शतकवीर - आनंदी आनंद

काहीं नागरिक खरोखरीच नशिबवान असतात. नशीबामुळे दिर्घायुष्याचे यश त्यांचे पदरी पडते. आजकाल “देव माझ्याकडे कधी बघतो, मला कधी घेवून जातो, यमाला रजा दिली कां?” वगैरे भाषा बोलणारे अनेक ज्येष्ठ नागरिक आहेत. पण प्रत्येकाची आयुष्याची तारीख/वेळ ठरलेलीच असते. वेळ आलेखेरीज कोणाही मानवाची इच्छा पूर्ण होत नाही हे त्रिवार सत्य आहे. “फेस्कॉम ज्येष्ठांचे दारी” ही संकल्पना साध्य करतांना ज्येष्ठ नागरिक चळवळ यशस्वी करतांना कधी-कसे व कोणाकडून सहकार्य मिळते याचा फारच चांगला अनुभव प्राप्त झाला. ज्येष्ठांच्या व्यथा काय? व त्यासाठी फेस्कॉमच्या कार्यकर्त्यांनी काय बोध घ्यावा याचेही चिंतन सर्वासमोर येणे आवश्यक वाटते.

फेस्कॉम मनोयुवा कौन्सिलचे शुन्य तिकीटावरून एस.टी. तून प्रवास करणारे फेस्कॉमचे कार्यकर्ते श्री. यशवंत जगताप (पदाधिकारी नव्हे) यांनी जत तालुक्यातील विविध गावातील अनेक शतकवीर ज्येष्ठांची नाव/पत्ते गोळा करून कौतुकास्पद कार्य केले. फेस्कॉमचे संकल्पनेप्रमाणे शतकवीरांचे घरी जावून सत्कार करणेचे ठरविले. सर्वच शतकवीरांना एका दिवसात भेट देणे शक्य नसलेने काहीं गावे निवडली. सदरची गावे सांगलीपासून १५० ते १७५ कि.मी. अंतरावरील असलेने एस.टी. ने प्रवास करून कार्य सिध्दीस नेणे शक्य नव्हते, फेस्कॉम उपाध्यक्ष अंजुमन खान यांनी स्वतःचे चारचाकी वाहन घेतले. ७६ वर्षे वय संपून ७७ मध्ये प्रवेश केलेवर देखील स्वतः पेट्रोल टाकी भरून सारस्थ केले. सोबत स्थानिक समितीचे अध्यक्ष मुबारक खान व कार्यकर्ते यशवंत जगताप होतेच. सदर दिवाशी हिवरे, संख, मोरबगी, बोर्गी व उमदी या गावांना भेटी दिल्या. जिल्ह्याचे ठिकाणापासून दूर असलेल्या व दुष्काळी भाग असलेल्या संख तालुकास्तरावर पोहचलो. इतर

कार्यापेक्षा फेस्कॉम चळवळीमध्ये अधिकाधिक यश प्राप्त होण्यासाठी अनुभवाचाच उल्लेख करणे योग्य वाटलेने खालील दोन भेटींचा उल्लेख करित आहे.

फेस्कॉम उपाध्यक्ष अंजुमन खान यांनी संख येथे अपर तहसिलदार मा. सौ. रोहिणी शंकरदास यांची प्रथमच भेट घेतली. तहसिलदार मॅडम यांनी आमची आस्थेवाईक विचारपूस केली. फेस्कॉम विषयी माहिती घेतली. शतकवीरांच्या सत्काराची संकल्पना ऐकताच त्यांना अतिशय आनंद झाला. संकल्पनेचे व करित असलेल्या कार्याचे कौतुक वाटलेचे स्पष्ट केले. संकल्पनेनुसार राज्यात सर्वत्रच कार्य झालेस अतीवृद्धांच्या उर्वरित जीवनात आनंदीआनंद निर्माण होईल, सत्काराचा दिवस त्यांच्या भावी उर्वरित जीवनाला वेगळाच आनंद निर्माण करून देईल हा आनंद त्यांच्या उर्वरित जीवनात गुलाब पुष्पाच्या सुगंधाप्रमाणेच सतत आनंदाचा, झरा निर्माण करेल यात शंका नाही. यासाठी त्यांनी त्यांचे हस्ते सत्कार करणेची संमती दर्शवून हा दिवस माझेसाठी भाग्याचा ठेवा ठरेल अशी भावना व्यक्त केली.

या आनंदमयी कार्याची नोंद सर्वांनी घ्यावी या उद्देशाने अपर तहसिलदार मा. सौ. रोहिणी शंकरदास यांनी संख येथील एक पत्रकाराजवळ भावना व्यक्त केली. त्यांनी इतर पत्रकारासह तत्काळ तहसिल कार्यालयात धाव घेतली. मा. अप्पर तहसिलदार यांचे वतीने संख येथील शतकवीर ज्येष्ठांचा सत्कार होणार असलेचे समजलेवरून सर्वांनाच आनंद झाला. सर्वांना फेस्कॉमच्या अतिउत्कृष्ट कार्याचा अभिमान वाटला व आनंद व्यक्त केला.

संख गावचे १०२ वर्षांचे सत्कारमुर्ती श्री. बसगोंडा केंचाप्पा पाटील यांचे चिरंजिव प्रा. आर. बी. पाटील यांनी सत्कारमुर्तींना तहसिल कार्यालयात आणले. सर्व पत्रकार, निमंत्रित, नागरिक यांचे

उपस्थितीत शतकवीर श्री.बसगोंडा पाटील यांचा सत्कार व शुभेच्छाचा कार्यक्रम अपर तहसिलदार यांचे हस्ते संपन्न झाला. फेस्कॉम उपाध्यक्ष अंजुमन खान यांनी सर्वाना महाराष्ट्र ज्येष्ठ नागरिक महासंघ (फेस्कॉम)चे अंगीकृत उद्दीष्ट, ज्येष्ठ नागरिक धोरण, आईवडिल व ज्येष्ठ नागरिक चरितार्थ कायदा आर्थिक लाभाच्या योजना, शासकीय सवलतीचा धावता आढावा कथन केला. या परिसरात ज्येष्ठ नागरिक चळवळ येवू शकली नाही, काहीं गावातील ज्येष्ठ नागरिक संघाचे अध्यक्षांचे निधन झाले, संघ बंद पडले असून इतर अक्रियाशील झालेचे सांगतांनाच दुष्काळी व ग्रामीण भागातील ज्येष्ठ नागरिकांची सेवा करणेसाठी फेस्कॉमला सहकार्य करणेचे आवाहन केले.

अपर तहसिलदार मा.रोहिणी शंकरदास यांनी आपल्या मार्गदर्शनात, “आजच्या सत्कार सोहळा माझे जीवनात वेगळाच आदर्श निर्माण करणारा आहे. सर्वच ज्येष्ठ नागरिक माझे आईवडील व सासू-सासऱ्याप्रमाणे असून त्यांची सेवा करणेत मला आनंदच वाटेल त्यांची सर्व प्रकारची कामे जलदगतीने निपटारा करणेस माझे प्राधान्य राहिल. ज्येष्ठ नागरिकांसाठी माझे कार्यालयाची दारे सदैव उघडी राहतील. त्यांना सन्मान देणेचा माझा सतत प्रयत्न राहिल. या भागातील ज्येष्ठ नागरिकांनी त्यांच्या अडचणीबाबत संपर्क साधावा, सर्वांनी आनंदी, आरोग्यदायक व तणावमुक्त रहावे” असे आवाहन केले.

अनपेक्षित कार्यक्रमाद्वारा अपर तहसिलदार मा. सौ. राहिणी शंकरदास यांनी ज्येष्ठांबद्दल व्यक्त केलेल्या भावना ऐकून फेस्कॉमच्या कार्यकर्त्यांना आनंद झाला. ज्येष्ठ नागरिक चळवळ अधिकाधिक उज्वल करणेस चालना या कार्यक्रमाद्वारा मिळालेले सर्वांनी अपर तहसिलदार यांचे अभिनंदन केले.

संख गावातील शतकवीराच्या सत्काराप्रमाणे बोगी येथील १०८ वर्षीय श्रीमती गौराबाई शिवाप्पा मलाबादी यांच्या सत्कारासाठी बोगी येथे पोहचलो.

त्याठिकाणी फेस्कॉमचे सत्कारामुर्तीसह गावचे माजी सरपंच राजेंद्र सिध्दाप्पा खवेकर यांचेसह गावातील २५-३० ज्येष्ठ नागरिक उपस्थित होते. फार आनंद झाला. श्रीमती गौराबाई शिवाप्पा मलाबादी यांचा माजी सरपंच श्री.खवेकर यांचे हस्ते आणि गावकऱ्यांचे उपस्थितीत सत्कार करणेत आला. फेस्कॉमचे वतीने शतकवीर ज्येष्ठ महिलेचा सत्कार झालेचे पाहून या प्रसंगी सर्वांनीच फेस्कॉमचे व उपस्थित कार्यकर्त्यांचे अभिनंदन केले. या प्रसंगी उपाध्यक्ष अंजुमन खान यांनी ज्येष्ठ नागरिक चळवळ, अंगीकृत उद्दीष्ट, ज्येष्ठ नागरिक धोरण वगैरे विषयी मार्गदर्शन केले.

संख आणि बोगी गावी ज्येष्ठ नागरिक चळवळीचे महत्त्व विषद करणेची “संपर्क” मुळे संधी मिळाली.

शतकवीराच्या सत्काराचे निमित्त संपर्क दौऱ्यावर या परिसरातील गावात ज्येष्ठ नागरिक चळवळीची व फेस्कॉमची माहिती पोहोचली नसलेचे जाणवले. २ ज्येष्ठ नागरिक संघातील अध्यक्ष ६/७ वर्षांपूर्वीच मयत झालेचे समजले. इतर गावी संघ अक्रियाशील असलेची माहिती उपस्थितीकडून समजली. फेस्कॉमने याचे चिंतन करावे असे या दौऱ्यानिमित्त सुचवावेसे वाटते.

* * *

चारोळी

आयुष्य आपलं स्वतःचं असतं
म्हणून ते मन मारून न जगता
मन भरून आनंदाने जगण्यात
खरेखरे आयुष्याचे सार्थक आहे

- शंकरसुत

'फेस्कॉम ज्येष्ठांचे दारी' या संकल्पनेनुसार वयाची शंभरी पार केलेल्या ज्येष्ठांचे त्यांच्या घरी केलेले सत्कार व शुभेच्छा

जत तालुक्यातील मौजे हिवरे (शिंदेनगर) येथील श्रीमती आक्कुबाई भिमराव लोखंडे (वय १०१) याची शतकी वयाबद्दल मनोयुवा कौन्सिल चे वतीने सत्कार करतांना निवृत्त प्रा. दिलीप बिराजे व कौन्सिलचे सदस्य यशवंत जगताप व इतर.

जत तालुक्यातील मौजे वाळेखिंडी येथील शतकवीर ज्येष्ठ नागरिक श्री.तुकाराम सदाशिव शिंदे (वय - १०९) यांचा शतक पूर्ण वयाबद्दल फेस्कॉम मनोयुवा कौन्सिल चे वतीने सत्कार करतांना कौन्सिल चे सदस्य यशवंत जगताप, दत्तात्रय विठोबा बुरूटे आणि सत्कारमुर्तीचे कुटुंबीय.

जत तालुक्यातील मौजे उमदी येथील शतकवीर ज्येष्ठ महिला नागरिक श्रीमती धोंडूबाई बापूसाहेब भोसले (वय - १०५) यांचा फेस्कॉम मनोयुवा कौन्सिल चे वतीने सत्कार करतांना कौन्सिल चे सदस्य मुबारक खान, यशवंत जगताप, वानलेसवाडी येथील संघाचे अध्यक्ष दिलीप बिराजे व अंगणवाडी कार्यकर्त्या.

जत तालुक्यातील मौजे बोर्गी येथील शतकवीर ज्येष्ठ महिला नागरिक श्रीमती गौराबाई शिवाप्पा मलाबादी (वय - १०८) यांचा फेस्कॉम मनोयुवा कौन्सिल चे वतीने सत्कार करतांना बोर्गी चे माजी सरपंच राजेंद्र सिध्दाप्पा खवेकर, आप्पाराव मुदगौंडाप्पा पाटील, फेस्कॉम उपाध्यक्ष अंजुमन खान व इतर

कृपया अंक पत्त्यावर द्यावा. वितरीत न झालेस सकारण परत करावा.
अपूर्ण पत्ता /मयत /पत्ता सोडून गेले /पोस्टमन बीट क्र.

प्रेषक :

श्री. अंजुमन खान

फेस्कॉम उपाध्यक्ष व प्रमुख, फेस्कॉम मनोयुवा कौन्सिल
अ/७, सुभाषनगर, ता. मिरज, जि. सांगली - ४१६ ४३७.
मोबा. ९४२२५८३००४

PRINTED MATTER

प्रति,
